

KAPITTELSTOKJES

<p>IN DEN VREDE VAN CHRISTUS RUST</p> <p>JOHANNES HENRICUS DE FOST</p> <p>Hij werd geboren op 21 Dec. 1926 en overleed plotseling door een verradelijk aangebrachte vijandelijke landmijn bij hulpverleningswerkzaamheden aan de geallieerde bevrijdingslegers op 27 October 1944.</p>	<p>IN DEN VREDE VAN CHRISTUS RUST:</p> <p>PETRUS JOHANNES VERHAGEN</p> <p>Lid v.d. H. Familie afd. Jongemannen Hij werd geboren op 8 Sept. 1926 en overleed plotseling door een verradelijk aangebrachte vijandelijke landmijn bij hulpverleningswerkzaamheden aan de geallieerde bevrijdingslegers op 27 October 1944.</p>
---	--

JO DE FOST EN PIET VERHAGEN: VERGETEN OORLOGSSLACHTOFFERS ?

In zijn toespraak ter gelegenheid van de Dodenherdenking 1988 herinnerde Ad Otten er aan, dat een opsomming van oorlogsslachtoffers nooit compleet kan zijn(1). Dat is volkomen waar. Maar er zijn uit Gemert nog tenminste twee personen, die het verdienen niet vergeten te worden. Hun namen staan niet op ons bevrijdingsmonument, terwijl zij toch het leven lieten bij een activiteit voor de bevrijding van de rest van Nederland. In De Streek van 18 mei 1988 werd in de rubriek **Keskes** bekend gemaakt, dat het parochiebestuur nog geen respons had gehad van familieleden van Piet Verhagen. Een en ander stond in verband met het ruimen van de oudere graven op het kerkhof. Dit bericht was voor mij aanleiding tot het schrijven van dit artikel.

In de maand na de bevrijding van Gemert werden er vrijwilligers opgeroepen om voor het Engelse leger de wegen in berijdbare staat te houden. Er werden geen doekjes om gewonden. Het betrof gevaarlijk werk. Op veel plaatsen lagen nog landmijnen die door de terugtrekkende Duitse legers waren gelegd, terwijl door Duitse patrouilles ook nog achter de geallieerde linies

trucmijnen werden geplaatst. Degenen die als vrijwilligers de geallieerden gingen helpen kwamen bovendien op terrein dat veelal nog door de Duitse artillerie werd bestreken. Ondanks deze risico's hebben heel wat jongeren zich indertijd gemeld. Zo was op 27 oktober, de dag dat de Duitse tegenaanval vanuit Meijel begon, een groep aan het werk op een zandweg door de bossen van Venray, op het tracee van de huidige Midden-Peelweg, ongeveer 3 km ten noorden van IJsselstein. Onder hen bevonden zich de Gemertse jongens: Cor en Harry Adriaans, Piet Verhagen, Mies en Kees van Gemert, Jo en Martien ("Broer") de Fost. Hun werk bestond uit het dichten van kuilen in deze voor de Engelsen zo belangrijke verbindingroute (2). Tijdens de middagpauze verlieten Jo de Fost, Piet Verhagen en Mies van Gemert de weg om naar een vurende Engelse batterij te gaan kijken die stond opgesteld in het bos ten westen van de weg. Jo de Fost trapte toen op een Duitse mijn en werd op slag gedood. Piet Verhagen werd dodelijk getroffen en Mies van Gemert raakte gewond. Mies wist op eigen kracht de rand van het bos te bereiken. Een Engelse opzichter rende naar de school in IJsselstein om bij de daar gelegeerde Engelsen hulp te halen. Vergezeld van zijn broer Kees werd Mies in een Engelse ambulance naar Geldrop afgevoerd.

Piet Verhagen en Jo de Fost werden begraven op het kerkhof van de St. Jans Onthoofdingsparochie te Gemert. In het begraafboek staat, dat zij overleden zijn te Milheeze. Volgens de bovenstaande gegevens moet dit echter in Venray zijn geweest. Hun overlijden kon daar niet worden aangegeven, omdat deze plaats op 25 oktober op last van het Engelse Militair Gezag geëvacueerd was (3).

Bij het verzamelen van de gegevens voor dit artikel bleek het graf van Jo de Fost bij de beheerder van de begraafplaats onbekend. Volgens hem moet dit al vóór 1980 zijn geruimd. Door bemoeienis van de zuster van Piet Verhagen blijft het graf van haar broer bestaan.

Antoon van den Elsen

NOTEN:

- (1) Toespraak gepubliceerd in Gemerts Heem 1988, nr. 2.
- (2) Ooggetuigeverslag van Kees van Gemert 29-9-1988.
- (3) Wolf Kielich, Gemodder in de Peel; Bericht van de Tweede Wereldoorlog, p. 2146. (Uitg. Geïll. Pers NV, Amsterdam).

VOORORLOGSE NEDERWIET-ROKERS ?

Tot 1984 zocht men in de Dikke-Van-Dale tevergeefs naar het woord "wiet". Met het verschijnen echter van de jongste uitgave, blijkt nu het sedert de zestiger jaren geleidelijk ingeburgerde "wiet" (voor marihuana of hasjies) geaccepteerd. In de volgende uitgave van de Dikke-Van-Dale kunnen we wellicht de term "nederwiet" verwachten. Want dat is toch intussen de algemeen aanvaarde benaming voor de van inlandse hennepplanten gewonnen "hasj".

Provo's, hippies en bewegingen als Flower Power worden vrij algemeen beschouwd als degenen die in de westerse wereld het wietgebruik invoerden en verbreidden. Echter: het roken van nederwiet moet in ons land al van veel vroeger tijd dateren. Althans.....

In dit nummer van Gemerts Heem wordt uitgebreid aandacht besteed aan de sedert een halve eeuw van de Gemertse akkers verdwenen gewassen als boekweit en evie. Tot in de veertiger jaren vond men hier en daar ook nog wel een boer die, in een verloren hoekje van zijn erf, hennep zaaide om touw te hebben voor eigen gebruik. De schaarste aan touw leidde er in de periode '40-'45 toe dat men de verbouw van dit gewas toen zelfs zocht te stimuleren.

Toen ik bij mijn moeder informeerde of zij zich nog iets kon herinneren van de verbouw van hennep, verklaarde ze, dat opa (Jup van Zeeland † 1939) dat niet alleen verbouwde voor verwerking tot touw, maar dat hij "d'n hennep ôk in z'm peepke stöpte".

Of we hiermee op het spoor zijn van vroege Gemertse druggebruikers ? Welnee: "Ze stöpten vrügger gewoon vanalles in de pejp".

Wie van onze lezers kan er iets meer vertellen over dit gebruik ?

Ad Otten